

Uitleg reglement. Behoort dertiende maand tot pensioengrondslag?

Rb. Arnhem 21-03-1996, AP 1995/1363

Instantie	Rechtbank Arnhem
Datum	21 maart 1996
Zaaknummer	AP 1995/1363
Vakgebied(en)	Verzekeringsrecht / Pensioenrecht

Essentie

Uitleg reglement. Behoort dertiende maand tot pensioengrondslag?

Samenvatting

Uitleg reglement. Behoort 13e maand tot pensioengrondslag?

Uitspraak

UITSPRAAK

in de zaak van

Hendrik Harmanus van Oene, wonende te Kalmthout, België, appellant bij exploit van dagvaarding van 16 augustus 1995,

procureur mr. J.H.A.M. Hanssen te Arnhem,

advocaat mr. F.J.C.M. Kessels te Breda,

tegen

de stichting Stichting Pensioenfonds Van Walbeek BV, zetelende te Tiel, geïntimeerde bij genoemd exploit van dagvaarding, procureur mr. F.P. Lomans te Arnhem, advocaat prof. dr. E. Lutjens te Utrecht.

De partijen worden verder Van Oene en het Pensioenfonds genoemd.

1. Het verloop van de procedure

Voor het verloop van de procedure in de eerste aanleg verwijst de rechtbank naar het vonnis van de kantonrechter te Tiel van 31 mei 1995 en hecht een fotocopie van dat vonnis aan deze uitspraak. Dit

vonnis is opgenomen in PJ 1995/17 met aantekening mr. W.F.E. Klaassen. Korthedshalve verwijst de redactie hiernaar.

2. De grieven

Van Oene heeft tegen het vonnis van de kantonrechter de volgende grieven aangevoerd:

I. 'Ten onrechte heeft de Kantonrechter de vorderingen van Van Oene afgewezen en Van Oene in de proceskosten veroordeeld door te oordelen dat in casu niet de objectieve criteria en de in artikel 6 lid 2 van het pensioenreglement gekozen bewoordingen — op basis waarvan de vordering van Van Oene voor toewijzing vatbaar zou zijn — van doorslaggevende betekenis zijn. Ten onrechte overweegt de Kantonrechter daarbij dat abstrahering van de bedoeling van de bij de totstandkoming van het reglement betrokken partijen, waaronder Van Oene, in deze zaak niet op zijn plaats is.'

II. Deze grief is gericht tegen hetgeen de kantonrechter heeft overwogen op bladzijde 4 van zijn vonnis in de laatste drie alinea's van het onderdeel 'Motivering'.

3. De feiten

De feiten die de kantonrechter in het onderdeel 'Vaststaande feiten' van zijn vonnis heeft vastgesteld, staan ook in het hoger beroep vast nu tegen die vaststelling geen grieven zijn gericht.

Als enerzijds gesteld en anderzijds niet of onvoldoende betwist, dan wel blijkend uit de in zoverre niet bestreden inhoud van de overgelegde producties, staat tussen de partijen in deze instantie, voor zover hier van belang, voorts het volgende vast.

3.1. Van Oene was tot 1 januari 1989 in dienst van Van Walbeek BV.

Van Walbeek BV is de moederverenootschap van Metalak BV en Van Walbeek Techniek BV. Met ingang van 1 januari 1989 is Van Oene in dienst gekomen van Metalak BV

3.2. Het Pensioenfonds is een aan de onderneming(en) van de onder 3.1 genoemde vennootschappen verbonden ondernemingspensioenfonds als bedoeld in art. 1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Pensioen- en Spaarfondsenwet. Alle ongeveer negentig werknemers van de genoemde vennootschappen waren omstreeks 1 januari 1989 deelnemer in het Pensioenfonds. De deelnemers betalen premie voor de opbouw van hun pensioenaanspraken.

3.3. In het bestuur van het Pensioenfonds zijn werkgever en werknemers vertegenwoordigd.

3.4. Het pensioenreglement van het Pensioenfonds (verder aan te duiden als 'het reglement') is in werking getreden op 15 januari 1974. Art. 6, tweede lid, van het reglement heeft vanaf de inwerkingtreding van het reglement tot en met de in het geding zijnde periode ongewijzigd gegolden.

3.5. Alle werknemers van de onder 3.1 genoemde vennootschappen kregen, behoudens ongeveer zes provisie-gerechtigde werknemers, in 1988 door hun werkgever het recht op een dertiende maandsalaris toegekend. Voor Van Oene kwam het recht op een dertiende maandsalaris in de plaats van het recht op een aantal zogenoemde ATV-dagen en op zijn recht op gratificatie. De gratificatie behoorde niet tot het jaarsalaris in de zin van art. 6, tweede lid, van het reglement.

3.6. Het bestuur van het Pensioenfonds heeft het dertiende maandsalaris niet betrokken bij de vaststelling van de pensioengrondslag.

Op het aan Van Oene betaalde dertiende maandsalaris is geen pensioenpremie ingehouden. Ook is ten aanzien daarvan geen pensioenpremie aan het Pensioenfonds betaald. Bij de opbouw van het vermogen van het Pensioenfonds is geen rekening gehouden met pensioenaanspraken van deelnemers met betrekking tot het dertiende maandsalaris.

3.7. Van Oene heeft in 1992 aan de actuaris van het Pensioenfonds, Heijnis en Koelman BV verzocht

aan te geven welke financiële gevolgen verbonden waren aan het opnemen van het dertiende maandsalaris in de pensioengrondslag.

4. De beoordeling van het geschil in het hoger beroep

4.1. Het hoger beroep is tijdig ingesteld.

Ten aanzien van de bevoegdheid

4.2. Het Pensioenfonds heeft zijn woonplaats in Nederland. De bevoegdheid van de Nederlandse rechter berust daarom op art. 2 van het EEG-Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken van 27 september 1968, zoals nadien gewijzigd.

Deze rechtbank is bevoegd in hoogste feitelijke ressort kennis te nemen van het aan hoger beroep onderworpen vonnis van de kantonrechter te Tiel.

Ten aanzien van het toepasselijke recht

4.3. De rechtsverhouding tussen Van Oene en het Pensioenfonds is het nauwst verbonden met Nederland nu de pensioenrechten van Van Oene in Nederland zijn opgebouwd en het Pensioenfonds, dat zijn woonplaats in Nederland heeft, de kenmerkende prestatie — het betalen van het pensioen — moet verrichten. Het geschil wordt daarom volgens de regels van het Nederlands internationaal privaatrecht beheerst door het Nederlands recht.

Ten aanzien van de zaak zelf

4.4. De grieven leggen het geschil in volle omvang aan de rechtbank voor.

4.5. Het geschil betreft de uitleg van art. 6, tweede lid, van het reglement, zoals dit gold in de in het geding zijnde periode. Te beantwoorden is de vraag of het dertiende maandsalaris tot het jaarsalaris als bedoeld in het genoemde artikellid moet worden gerekend en of het op die wijze deel uitmaakt van de pensioengrondslag.

4.6. De Pensioen- en Spaarfondsenwet gaat er van uit dat een werknemer slechts recht op pensioen heeft indien dit recht door de werkgever is toegezegd. Ter uitvoering van die toezegging wordt aan de onderneming van de werkgever een pensioenfonds verbonden. De werkgever van Van Oene heeft aan haar personeel, waaronder Van Oene, kennelijk dergelijke toezeggingen omtrent pensioen gedaan en ter uitvoering van die toezeggingen het Pensioenfonds aan de onderneming verbonden. In het reglement is het jaarsalaris waarop de toezeggingen betrekking hebben — de pensioengrondslag — nader omschreven. De uitleg van het reglement op dit punt kan niet los worden gezien van de toezeggingen die de werkgever heeft gedaan en die ten grondslag liggen aan het reglement.

4.7. De tekst van art. 6, tweede lid, van het reglement is vastgesteld in 1974. De toekenning van het recht op een dertiende maandsalaris heeft eerst in 1988 plaatsgevonden. Omtrent een eerdere toekenning van het recht op een dertiende maandsalaris is niets gesteld of gebleken zodat de rechtbank er van uitgaat dat het dertiende maandsalaris een voor de onderneming nieuwe vorm van beloning was die bij de vaststelling van het reglement in 1974 nog niet werd toegekend. In het algemeen kan niet zonder meer worden aangenomen dat een dergelijke nieuwe vorm van beloning is betrokken in bestaande toezeggingen omtrent pensioen. In het onderhavige geval is geen aanleiding om aan te nemen dat dit anders zou zijn. Gesteld noch gebleken is immers dat bij de vaststelling van de pensioengrondslag de betrokken partijen mede het toen nog niet voorkomende dertiende maandsalaris

tot de pensioengrondslag hebben willen rekenen. Evenmin is gesteld of gebleken dat bij de toekenning van genoemd recht op een dertiende maandsalaris toezeggingen omtrent pensioen met betrekking tot dat salaris zijn gedaan. Het tegendeel is aannemelijk nu het bestuur van het Pensioenfonds — waarin werkgever en werknemers zijn vertegenwoordigd — na de toekenning van het recht op een dertiende maandsalaris bij de vaststelling van de pensioengrondslag er van is uitgegaan dat het dertiende maandsalaris niet tot de pensioengrondslag behoorde, terwijl ten aanzien van dat maandsalaris ook geen premie is geheven en niet op andere wijze in de financiering van pensioenaanspraken op dit punt is voorzien.

4.8. Hetgeen is gesteld of gebleken rechtvaardigt voorts niet de conclusie dat Van Oene desondanks in de gegeven omstandigheden er redelijkerwijs van mocht uitgaan dat het dertiende maandsalaris wèl in de door zijn werkgever gedane toezeggingen omtrent pensioen en derhalve in de pensioengrondslag was betrokken.

Een zuiver taalkundige uitleg, zoals door Van Oene is verdedigd, volstaat niet. De bewoordingen van art. 6, tweede lid, van het reglement geven op dit punt onvoldoende houvast, nu men het kennelijk nodig heeft geacht uitdrukkelijk te bepalen dat een 'vast' bestanddeel van het jaarsalaris als de vakantietoeslag tot het 'vaste jaarsalaris' en derhalve tot de pensioengrondslag behoort.

Waar bovendien deelnemers in een pensioenfonds hun pensioenaanspraken (mede) opbouwen door middel van premiebetaling en ten aanzien van een nieuwe vorm van beloning, het dertiende maandsalaris, geen premie wordt betaald, mag er niet vanzelfsprekend van worden uitgegaan dat die nieuwe vorm van beloning in de toezeggingen omtrent pensioen van de werkgever is betrokken en tot de pensioengrondslag behoort.

In dit geval speelt een belangrijke rol dat juist Van Oene vanwege zijn betrokkenheid bij het bestuur van het Pensioenfonds bijzondere kennis had van het feit dat bij de bepaling van de pensioengrondslag het dertiende maandsalaris niet werd gerekend tot het jaarsalaris in de zin van art. 6, tweede lid, van het reglement.

4.9. Het vooroverwogene leidt tot de slotsom dat het dertiende maandsalaris van Van Oene niet behoorde tot het jaarsalaris waarvan op de voet van art. 6, tweede lid, van het reglement bij de bepaling van de pensioengrondslag moest worden uitgegaan. De kantonrechter heeft de vorderingen van Van Oene daarom terecht afgewezen.

4.10. Daar de grieven falen, moet het vonnis van de kantonrechter worden bekrachtigd, voor zover nodig met verbetering en aanvulling van de gronden. Van Oene zal als de in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld in de kosten van de procedure in het hoger beroep.

5. De beslissing

De rechtbank,

recht doende in het hoger beroep,

5.1. bekrachtigt het tussen de partijen onder zaak/rolnummer 19633/916-94 gewezen vonnis van de kantonrechter te Tiel van 31 mei 1995,

5.2. veroordeelt Van Oene in de kosten van het hoger beroep, tot aan deze uitspraak aan de zijde van het Pensioenfonds begroot op f2100 aan salaris van de procureur en op f1660 aan verschotten,

5.3. verklaart de onder 5.2 gegeven veroordeling uitvoerbaar bij voorraad,

5.4. wijst af het meer of anders gevorderde.